

ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศภายในของโรงเรียนขนาดกลาง

สังกัดสำนักงานเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร

สุนิษา สุจริต*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศภายในของโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศและประสบการณ์ในการสอน ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2559 คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากการสุ่มแบบชั้นภูมิโดยการเทียบสัดส่วน จำนวน 118 คน เครื่องมือเป็นแบบสอบถามที่มีความเชื่อมั่น .928 ผลการวิจัยพบว่า 1)ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศภายในของโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการนิเทศภายในของโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันและรายด้านไม่แตกต่างกันทุกด้าน 3) ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกันมีความคิดเห็นต่อการนิเทศภายในของโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และรายด้านไม่แตกต่างกันทุกด้าน

คำสำคัญ

ความคิดเห็น ครู การนิเทศภายใน โรงเรียนขนาดกลาง

บทนำ

การนิเทศการศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเพิ่มประสิทธิภาพให้สถานศึกษา โดยเฉพาะครูผู้สอน ซึ่งเป็นครูผู้สอนหลักในระบบการศึกษา สำหรับจุดมุ่งหมายของการนิเทศ คือ ต้องการปรับปรุงการสอนของครูให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น องค์ประกอบของการนิเทศประกอบด้วย การช่วยเหลือครูผู้สอนโดยตรงให้มีการปรับปรุงการสอนด้วยตัวของครูอย่างสม่ำเสมอ การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม โดยการวางแผนการแก้ปัญหา และกำหนดเป้าหมายของกลุ่มร่วมกัน

*สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

การพัฒนาหลักสูตรโดยปรับกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพและความต้องการของผู้เรียน การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนในการพัฒนาการศึกษา ต้องมีการนิเทศเป็นหลักของการจัดกิจกรรมในสถานศึกษา อีกทั้งยังเป็นกระบวนการของการศึกษาที่มุ่งส่งเสริมสนับสนุน และพัฒนามาตรฐานการศึกษา โดยเฉพาะผู้นิเทศต้องมีความรู้ ประสบการณ์และทักษะต่าง ๆ ในการนิเทศและการสนับสนุนจากผู้นิเทศและผู้บริหารเช่นกัน (ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2548, หน้า 1)การนิเทศมีจุดมุ่งหมายชัดเจน โดยยึดหลักประชาธิปไตย โดยรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเปิดโอกาสให้ทุกคนแสดงความสามารถเชิงสร้างสรรค์ ทั้งทางด้านความคิดเห็น และการกระทำใช้หลักมนุษยสัมพันธ์ รวมทั้งการให้ขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน ทั้งนี้เพื่อให้การจัดการศึกษา ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น ในที่สุดผู้บริหารสถานศึกษาต้องดำเนินการ ในการส่งเสริมสนับสนุนให้ครู ประสบความสำเร็จในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในการทำงานรวมทั้งเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน ให้ครูสามารถพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามความต้องการของหลักสูตรด้วยเทคนิควิธีการหลากหลาย การนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่ประกอบด้วยผู้บริหารผู้ช่วยผู้บริหาร และครู ที่ผู้บริหารมอบหมายดำเนินการ โดยใช้ภาวะผู้นำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจประสานงาน และใช้ศักยภาพในการทำงานอย่างเต็มที่ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนางานของสถานศึกษา ให้เป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา แนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศภายในสถานศึกษาจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้นิเทศการศึกษา การจัดกิจกรรมนิเทศภายในสถานศึกษา กระทำได้หลายรูปแบบ การที่ผู้บริหารจะเลือกใช้รูปแบบใดนั้นขึ้นอยู่กับบริบทของสถานศึกษานั้น ๆ เพราะผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับครูย่อมรู้สภาพปัญหาและความต้องการของบุคลากรภายในเป็นอย่างดี(สุทธรณู ศรีไสย์, 2549, หน้า 25) ดังนั้นการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพนั้น จะต้องใช้กระบวนการการนิเทศในที่มีประสิทธิภาพทั้งด้านบริหาร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน การนิเทศการศึกษาจึงเป็นวิธีหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา ที่จะมุ่งพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนในสถานศึกษา เพราะเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครูให้เอื้อต่อความสำเร็จทางการเรียนของนักเรียน การเปลี่ยนแปลงความรู้ เจตคติ ซึ่งเกี่ยวกับอารมณ์ ความรู้สึกและพฤติกรรมส่วนบุคคล จุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในสถานศึกษา คือ มุ่งพัฒนาบุคลากรให้ได้รับความรู้ความสามารถในการพัฒนางาน ปฏิบัติงาน ซึ่งหมายถึงการเรียนการสอน โดยปรับปรุงเทคนิควิธีการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 179)

การนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดกลาง สำนักงานเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร พบว่า การนิเทศภายในสถานศึกษามีการปฏิบัติน้อยมาก เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสนใจในการพัฒนางานด้านวิชาการของสถานศึกษาน้อยกว่างานด้านอื่น ๆ ซึ่งการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นหัวใจสำคัญในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษามูลค่าส่วนใหญ่ไม่รู้จักมุ่งหมายที่แท้จริงของการนิเทศภายในสถานศึกษาว่าเป็นไปเพื่อการร่วมมือร่วมใจในการพัฒนาตนเองไม่เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการนิเทศภายในสถานศึกษาเนื่องจากเข้าใจว่าการนิเทศภายในเป็นการตรวจสอบการจับผิดการประเมินการวิพากษ์วิจารณ์และที่สำคัญคือบุคลากรในสถานศึกษาขาดความตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นในการทำงานอย่างเป็นระบบและการพัฒนาตนเองของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาระบบการนิเทศภายในสถานศึกษา (กรรองทอง จิระเชษฐกุล, 2550, หน้า 7)

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพโดยการนิเทศภายในสถานศึกษาที่เป็นระบบ สม่าเสมอและต่อเนื่อง ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศภายในของโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร จำนวน 4 โรงเรียนว่ามีการดำเนินการอย่างไร มีปัญหาอะไรบ้าง เพื่อที่จะนำผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารโรงเรียน ผู้รับผิดชอบการนิเทศภายในโรงเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการวางแผน ปรับปรุงและพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศภายในของโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศภายในของโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการสอน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นครูในสังกัดสำนักงานเขตจตุจักร ประจำปีการศึกษา 2559 จำนวน 4 โรงเรียน ประชากร รวมทั้งสิ้น 165 คน
 - 1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นครูในสังกัดสำนักงานเขตจตุจักร ปีการศึกษา 2559 จำนวน 118 คน โดยการสุ่มแบบชั้นภูมิโดยการเทียบสัดส่วน

2. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย คือ ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศภายในของโรงเรียน ขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 5 ด้าน คือ ด้านการวางแผนการนิเทศ ด้านการเตรียมการนิเทศ ด้านการปฏิบัติการนิเทศ ด้านการสร้างขวัญกำลังใจ และด้านการประเมินผลการนิเทศ

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูใน สังกัดสำนักงานเขตจตุจักร ประจำปีการศึกษา 2559 จำนวน 4 โรงเรียน ประชากร รวมทั้งสิ้น 165 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของครูในสังกัดสำนักงานเขตจตุจักร ปีการศึกษา 2559 ได้จำนวน 118 คน ด้วยวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิโดยการเทียบสัดส่วน ประกอบด้วย ครูในสังกัด สำนักงานเขตจตุจักร เพศหญิง จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 75.40 เพศชาย 47 คน คิดเป็น ร้อยละ 21.20 มีประสบการณ์ในการสอน 6-10 ปีจำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 55.90 ประสบการณ์สอน 1-5 ปี จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 29.70 และประสบการณ์สอน 10 ปี ขึ้นไป จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 14.40

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศ ภายในของโรงเรียน ขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร แบ่งเป็น 3 ตอน คือ ประกอบด้วย แบบตรวจสอบรายการ (Check List) ถามเกี่ยวกับเพศ และประสบการณ์ ในการสอน แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการนิเทศภายในโรงเรียน 5 ด้าน คือ ด้านการ วางแผนการนิเทศ ด้านการเตรียมการนิเทศ ด้านการปฏิบัติการนิเทศ ด้านการสร้างขวัญกำลังใจ และด้านการประเมินผลการนิเทศ รวมไปถึงข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามและ วัตถุประสงค์โดยผู้เชี่ยวชาญ ค่าดัชนีสูงกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ หากค่าอำนาจจำแนก รายชื่อ และหาค่าความเชื่อมั่น โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของ Conbach ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .928 ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามด้วยตนเอง จำนวน 118 ฉบับ ประกอบด้วยระหว่างวันที่ 1-13 พฤษภาคม 2559 และนัดวันและเวลาในการเก็บแบบสอบถามด้วย ตนเอง จนได้รับแบบสอบถามกลับคืน คิดเป็นร้อยละ 100 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม คอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และทำการทดสอบสมมติฐาน โดยการทดสอบค่าที (t-test) กับตัวแปรเพศ และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) กับตัวแปรประสบการณ์ในการสอน

ผลการวิจัย

- 1) ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศภายในของโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงาน เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก
- 2) ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการนิเทศภายในของโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันและรายด้านไม่แตกต่างกันทุกด้าน
- 3) ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกันมีความคิดเห็นต่อการนิเทศภายในของโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และรายด้านไม่แตกต่างกันทุกด้าน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการนิเทศภายในของโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร พบประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ความคิดเห็นของครูต่อการนิเทศภายในของโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับหนึ่งเนื่องจากงานนิเทศภายในถือว่าเป็นหัวใจหลักของกระบวนการบริหารผู้บริหารการศึกษาจึงต้องมีการปฏิบัติและพัฒนางานนิเทศภายในอยู่ตลอดเวลา เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาก็คือ การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพซึ่งขึ้นอยู่กับงานนิเทศภายในและงาน ด้านวิชาการทั้งสิ้น เพราะฉะนั้นทุกด้านต่างก็อยู่ในระดับมากแสดงว่าทุกด้านมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานและการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียน ผู้บริหารจะดี มีประสิทธิภาพหรือไม่ขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการงานนิเทศภายในของโรงเรียนที่จะสร้างนักเรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้ มีจริยธรรมและคุณสมบัติตามที่ต้องการเพื่อนำไปใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมต่อไปได้เป็นอย่างดี สำหรับนโยบายของกรุงเทพมหานครได้มุ่งเน้นให้มีการปฏิรูปด้านการศึกษา โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย ทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชน มุ่งพัฒนาศักยภาพและมาตรฐานให้ทัดเทียม ยกระดับการเรียนการสอน โดยใช้เทคโนโลยี และการเรียนรู้โลกนอกห้องเรียน ตลอดจนสนับสนุนให้ครูทดลองการจัดการเรียนการสอนตามสภาพที่แท้จริง (authentic learning) และการประเมินผลตามสภาพที่แท้จริง (authentic assessment) ในชั้นเรียน ตลอดจนผู้บริหารและครูร่วมกันหาแนวทางในการพัฒนาแนวคิดใหม่ ๆ เพื่อกำหนดรูปแบบและมาตรฐานในการดำเนินการนิเทศภายในของโรงเรียน ผู้บริหารจะต้องกระตุ้นให้ครูเกิดแรงจูงใจในการเปลี่ยนแปลงวิธีการสอนและการประเมินผล การดำเนินการดังกล่าวให้บรรลุผลดังที่ อำพร ศรีประทุม (2546, หน้า 28) สรุปไว้ว่า การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นกระบวนการในการ

ปฏิบัติงานที่ผู้บริหารและบุคลากรภายในโรงเรียนร่วมมือกันจัดทำขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนให้มีคุณภาพสูงสุด ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพของการเรียนการสอนและการจัดการศึกษาของโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งอรุณ ต๊ะต้อใจ (2558, บทคัดย่อ) ศึกษาาระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียนของโรงเรียนเครือข่ายที่ 33 สังกัดสำนักงานเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร พบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียนของโรงเรียนเครือข่ายที่ 33 สังกัดสำนักงานเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านไม่พบความแตกต่าง และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุทธิรัตน์ สุทธิมุสิก (2558, บทคัดย่อ) ศึกษาความต้องการการนิเทศภายในโรงเรียนของครูในสังกัดเทศบาลนครศรีธรรมราช และเพื่อเปรียบเทียบความต้องการการนิเทศภายในโรงเรียนของครูในสังกัดเทศบาลนครศรีธรรมราชโดยจำแนกตามเพศและประสบการณ์การทำงาน พบว่าความต้องการการนิเทศภายในโรงเรียนของครูในสังกัดเทศบาลนครศรีธรรมราชโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ผู้วิจัยอภิปรายผลได้ดังนี้

1.1 ด้านการวางแผนการนิเทศ ความคิดเห็นของครูต่อการนิเทศภายในของโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตจตุจักร ด้านการวางแผนการนิเทศ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกรายการ ทั้งนี้เนื่องมาจาก ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการนิเทศภายใน มีการจัดทำแบบสำรวจเพื่อใช้ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ สำรวจความคิดเห็นของครู ผู้สอนที่มีต่อโครงการนิเทศภายใน ศึกษานโยบายวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการนิเทศ ร่วมกันวางแผนวิเคราะห์ สาเหตุของปัญหาและกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหา มีการวางแผนประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำรวจและประเมินความต้องการของครูต่อการพัฒนาตนเองที่เกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพ แต่งตั้งคณะกรรมการทำงาน เพื่อประเมินผล จัดเตรียมข้อมูลเพื่อวางแผนการกำหนดขอบเขตและความรับผิดชอบของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ จัดทำแผนนิเทศภายในโรงเรียนให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการของโรงเรียน นำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาวิเคราะห์เพื่อใช้ในการนิเทศภายใน จัดให้มีข้อมูลเอกสาร ตำราที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการนิเทศภายใน กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพโรงเรียน ดังที่ พงษ์พร อินพินิจ (2547, หน้า 10) กล่าวว่า การวางแผนการการนิเทศภายในเป็นกิจกรรมที่ต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างผู้บริหารโรงเรียนผู้ให้การนิเทศ และผู้รับการนิเทศการนิเทศภายในจะประสบผลสำเร็จตามความมุ่งหมายและหลักวิชาการต่างๆ กล่าวคือต้องมีการวางแผนการนิเทศนั่นเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของสายรุ้ง โพธิ์พงษ์ และธานี เกสทอง (2558, บทคัดย่อ) ศึกษาสภาพการดำเนินงานทางการนิเทศภายในของโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนลานสั๊ก 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

อุทัยธานี เขต 2 พบว่า สภาพการดำเนินงานทางการนิเทศภายในของโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียน
ลานสัก 2 พบว่าด้านการวางแผนการนิเทศ อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ
สุรชัย ประดาศรี (2551, บทคัดย่อ) ศึกษาความคิดเห็นของครูต่อกระบวนการนิเทศภายใน
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการวางแผนนิเทศภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการเตรียมการนิเทศ ความคิดเห็นของครูต่อการนิเทศภายในของโรงเรียน
ขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตจตุจักร ด้านการเตรียมการนิเทศ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา
รายชื่อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกรายการ ทั้งนี้เนื่องมาจาก ผู้บริหารมีการกำหนดพัฒนาตนเอง
ให้เป็นผู้นำทางวิชาการและพัฒนาการนิเทศภายในให้แก่บุคลากรในสถานศึกษา และจัดการเรียน
การสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน มีการแต่งตั้งผู้ทำหน้าที่การนิเทศ
ภายในเป็นที่ยอมรับของครู อาจารย์ใน โรงเรียนมีการให้ความรู้และทักษะในการนิเทศแก่ผู้นิเทศ
และครู มีการประชุมปรึกษากับครู อาจารย์ เพื่อสร้างการยอมรับความศรัทธาในกระบวนการนิเทศ
ภายในเพื่อก่อให้เกิดผู้นำและผู้ตามที่ดี มีการประชุมให้ความรู้ ความเข้าใจในเรื่อง การนิเทศภายใน
แก่ครู มีการสร้างความเข้าใจให้ตรงกันว่า การนิเทศ เป็นการรวมความคิดเพื่อแก้ปัญหา อุปสรรค
ของการเรียนการสอนร่วมกันมีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการในการรับการนิเทศ
ของครู มีการกำหนดรายละเอียดของวิธีการนิเทศ วิธีการติดตามผลและการรายงาน มีการกำหนด
เรื่องการนิเทศ และจัดลำดับความสำคัญของเนื้อหาสาระในการนิเทศตามความต้องการของครู
ดังที่ พงษ์พร อินพินิจ (2547, หน้า 14 -15) กล่าวว่า การเตรียมการนิเทศเป็นขั้นตอนเตรียมบุคลากร
เตรียมวัสดุอุปกรณ์ เตรียมกิจกรรมให้เรียบร้อยที่สุด เพื่อให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการที่วางไว้
สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชวันธร รุ่งรัตน์ และธานี เกสทอง (2557, บทคัดย่อ) ศึกษาสภาพและ
แนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษา อำเภอไพศาลี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์
เขต 3 ในด้านการเตรียมการนิเทศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัย
ของอุดม โกศลสุวรรณ (2550, บทคัดย่อ) ศึกษาสภาพการนิเทศภายในโรงเรียนสุเหร่า
ดอนสะแก สำนักงานเขตวังทองหลางกรุงเทพมหานคร พบว่า สภาพการนิเทศภายในโรงเรียน
สุเหร่าดอนสะแก สำนักงานเขตวังทองหลาง สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการวางแผนเตรียมการ
ก่อนปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน

1.3 ด้านการปฏิบัติการนิเทศ ความคิดเห็นของครูต่อการนิเทศภายในของโรงเรียน
ขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตจตุจักร ด้านการปฏิบัติการนิเทศอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาราย
ชื่อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกรายการ ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้บริหาร และครูผู้สอนมีการจัดทาปฏิทินการ
ปฏิบัติงาน มีการวางแผน ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนิเทศ มีการแต่งตั้งกรรมการ
นิเทศภายในโรงเรียน มีการสำรวจความต้องการเกี่ยวกับเครื่องมือที่นำไปใช้ในการนิเทศ มีสื่อและ
เครื่องมือนิเทศภายใน โรงเรียนที่เหมาะสมกับกิจกรรม จัดให้มีเอกสารตำราค้นคว้าที่ใช้เป็นแนวทาง

ในการสร้างเครื่องมือนิเทศ ดำเนินการนิเทศโดยอ้อม เช่น การให้การศึกษาเอกสาร การศึกษานอกสถานที่ การจัดนิทรรศการ ประชุมชี้แจงให้คณะครูเข้าใจบทบาทของผู้นิเทศและ ผู้รับการนิเทศ ปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศตามที่กำหนดไว้ในปฏิทิน ประชุมปรึกษาหารือ หลังจากการนิเทศเพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอน สื่อและเครื่องมือการนิเทศมีการจัดเก็บ อย่างเป็นระบบและสะดวกในการนำไปใช้ ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551, หน้า 35 - 36) กล่าวว่า การนิเทศภายในเป็นกระบวนการที่ผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนร่วมกันวางแผน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน ให้มีความรู้ความสามารถ ส่งเสริมขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน เนื่องจากศึกษานิเทศก์มีไม่เพียงพอและปรับเปลี่ยนบทบาทไป รวมถึงความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสิ่งแวดล้อม ในด้านต่าง ๆ โดยเลือกจัดกิจกรรมนิเทศอย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ ปัญหาและความต้องการของโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารจะต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรัชย์ ประดาศรี (2551, บทคัดย่อ) ศึกษาความคิดเห็นของครูต่อกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการปฏิบัติตามแผนการนิเทศภายในสถานศึกษา ความคิดเห็นของครูต่อกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์เขต 1 ด้านการปฏิบัติตามแผนการนิเทศภายในอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชวันธร รุ่งรัตน์ และธานี เกสทอง (2557, บทคัดย่อ) ศึกษาสภาพและแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษา อำเภอไพศาลี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ด้านการปฏิบัติงานนิเทศ อยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการสร้างขวัญและกำลังใจ ความคิดเห็นของครูต่อการนิเทศภายในของโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตจตุจักร ด้านการสร้างขวัญและกำลังใจอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกรายการ ทั้งนี้เนื่องมาจากส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดทำผลงานวิชาการเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน มีการประกาศเกียรติคุณและยกย่องครูที่มีความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญกับครูและเป็นที่ปรึกษาที่ดี มีการสนับสนุนให้ครูลาศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ผู้บริหารโรงเรียนช่วยแก้ไขปัญหาทั้งเรื่องส่วนตัว และเรื่องงานผู้บริหารโรงเรียนมีความสุภาพอ่อนโยน ดังที่ จิราวัตร สุขเกษม (2546, หน้า 30 - 33) กล่าวว่า การเสริมสร้างกำลังใจ หากบุคลากรมีขวัญและกำลังใจดี จะเป็นการเพิ่มพลังการปฏิบัติงานให้สูงขึ้น ซึ่งผู้บริหารและผู้ให้การนิเทศ จะต้องถือเป็นหน้าที่สำคัญในการสร้างเสริมให้ผู้รับการนิเทศมีขวัญและกำลังใจดีอยู่เสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สรัชฎาภรณ์ อัมพลพ (2558, บทคัดย่อ) ศึกษาสภาพการดำเนินงานการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของ ครูผู้สอน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 พบว่า ด้านการสร้างขวัญและกำลังใจ อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชวันธร รุ่งรัตน์ และ

ธานี เกสทอง (2557, บทคัดย่อ) ศึกษาสภาพและแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษา อำเภอไพศาลี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 พบว่า ด้านการสร้างขวัญกำลังใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านการประเมินผล ความคิดเห็นของครูต่อการนิเทศภายในของโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตจตุจักร ด้านการประเมินผล พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกรายการ ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการประเมินผลนิเทศ บันทึกผลการนิเทศลงในสมุดนิเทศประจำชั้น จัดให้มีการประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง ประเมินผลรวมของการปฏิบัติตามโครงการเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์และเป้าหมาย มีการสรุปผลการนิเทศให้ผู้เกี่ยวข้องทราบทุกครั้งเพื่อการปรับปรุง ประชุมสรุปข้อบกพร่อง ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศ และร่วมกันหาวิธีแก้ไขข้อบกพร่อง ผู้นิเทศได้ชี้แจงผลการประเมินให้บุคลากรในโรงเรียนได้ทราบเพื่อนำผลการนิเทศภายในไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุง นำผลการประเมินการนิเทศมาใช้ในการวางแผนครั้งต่อไป ทำรายงานผลสรุปเป็นรูปเล่มเมื่อเสร็จสิ้นโครงการต่อผู้เกี่ยวข้อง ดังที่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พนิตนาฏ ศรีนวน (2558, บทคัดย่อ) ศึกษาความคิดเห็นของครูและบุคลากรที่มีต่อการดำเนินการนิเทศภายใน โรงเรียนมัธยมวัดหนองจอก ศึกษาความคิดเห็นของครูและบุคลากรที่มีต่อการดำเนินการนิเทศภายใน พบว่าครูและบุคลากรมีความคิดเห็นต่อการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยม วัดหนองจอก อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรัชย์ ประดาศรี (2551, บทคัดย่อ) ศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา ด้านการตรวจสอบและประเมินผลการนิเทศภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทุกรายการ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการนิเทศภายในของโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตจตุจักร โดยภาพรวมไม่พบความแตกต่าง ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 1 และรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากปัจจัยหลายอย่าง เช่น ครูเพศชายและเพศหญิงได้รับการปฏิบัติจากผู้บริหารในการนิเทศการสอนอย่างเสมอภาค และมีความเท่าเทียมกันในเรื่องเพศ ไม่มีการแบ่งระดับหรือความสำคัญระหว่างเพศชายและเพศหญิงแต่คำนึงถึงความรู้ความสามารถเป็นสำคัญ โดยครูและบุคลากรในโรงเรียนได้รับการส่งเสริมการอบรมและการวิจัยเชิงปฏิบัติทุกคนทั้งเพศชายและเพศหญิง ดังนั้นครูที่มีเพศแตกต่างกัน จึงมีความคิดเห็นต่อการนิเทศภายในของโรงเรียนไม่แตกต่างกัน ดังที่ ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2536, หน้า 17 - 21) กล่าวถึงหลักการและความคิดที่สำคัญของการบริหารและการนิเทศภายในโรงเรียน มีพื้นฐานจากปรัชญา ดังต่อไปนี้ การบริหารและการนิเทศภายในโรงเรียนต้องเป็นแบบประชาธิปไตย (School Administration and Supervision Must Be Democratic) หมายถึง ผู้บริหารและผู้นิเทศภายในโรงเรียนเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย คำนึงความสามารถและศักยภาพของบุคลากรทุกคนใน

โรงเรียน ไม่หยุดชะงักการทำและความคิดสร้างสรรค์ของครูอาจารย์ ควรสนับสนุนส่งเสริมเพื่อให้บรรลุจุดหมายของการศึกษาได้พัฒนายิ่งขึ้นโดยส่วนรวม สอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งอรุณ ต๊ะต่องใจ (2558, บทคัดย่อ) ศึกษาาระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียน ของโรงเรียนเครือข่าย ที่ 33 สังกัดสำนักงานเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการนิเทศภายในโรงเรียนของโรงเรียนเครือข่ายที่ 33 สังกัด สำนักงานเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านไม่พบความแตกต่าง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธิรัตน์ สุทธิมุสิก (2558, บทคัดย่อ) ศึกษาความต้องการการนิเทศภายในโรงเรียนของครูในสังกัดเทศบาลนครศรีธรรมราช พบว่า ความต้องการการนิเทศภายในโรงเรียนของครูในสังกัดเทศบาลนครศรีธรรมราช ที่มีเพศต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการนิเทศภายในของโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตจตุจักร โดยภาพรวมไม่พบความแตกต่าง ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 2 และรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ เนื่องจากปัจจัยหลายอย่าง เช่น ครูสอนที่น้อยกว่า 10 ปี จนถึง ประสบการณ์สอนมากกว่า 20 ปี ขึ้นไป มีระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจ เนื่องจาก การบริหารจัดการในรูปแบบการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายทำให้ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนที่แตกต่างกันสามารถทำงานในส่วนที่มีความถนัดหรือมีความสามารถควบคู่กับครูที่มีประสบการณ์ในการสอนที่น้อยกว่า เป็นการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน จึงทำให้ครูทุกคนมีความคิดเห็นที่มีต่อการนิเทศภายใน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งอรุณ ต๊ะต่องใจ (2558, บทคัดย่อ) ศึกษาาระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศภายใน โรงเรียน ของโรงเรียนเครือข่ายที่ 33 สังกัดสำนักงานเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการนิเทศภายใน โรงเรียนของโรงเรียนเครือข่ายที่ 33 สังกัด สำนักงานเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านไม่พบความแตกต่าง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธิรัตน์ สุทธิมุสิก (2558, บทคัดย่อ) ศึกษาความต้องการการนิเทศภายในโรงเรียนของครูในสังกัดเทศบาลนครศรีธรรมราช พบว่า ประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความต้องการต้องการการนิเทศภายในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านการวางแผนการนิเทศ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะขึ้นมา เพื่อจัดทำแผนการดำเนินงานการนิเทศภายใน กำหนดวัตถุประสงค์ กิจกรรมการนิเทศ ปฏิทินหรือตารางกำหนดการนิเทศ วิธีการนิเทศ เครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศ การประเมินผลอย่างละเอียดและเป็นมาตรฐาน

2. ด้านการเตรียมการนิเทศ มีการประชุมให้ความรู้ ความเข้าใจในเรื่อง การนิเทศภายใน แก่ครูเพื่อก่อให้เกิดผู้นำและผู้ตามที่ดี มีการกำหนดรายละเอียด ของวิธีการนิเทศ วิธีการติดตามผลและการรายงาน มีการกำหนดเรื่องการนิเทศ และจัดลำดับความสำคัญของเนื้อหาสาระในการนิเทศตามความต้องการของครูมีการแต่งตั้งผู้ทำหน้าที่การนิเทศภายในเป็นที่ยอมรับของครู อาจารย์ในโรงเรียนและมีการสร้างความเข้าใจให้ตรงกันว่า การนิเทศเป็นการรวมความคิดเพื่อแก้ปัญหาอุปสรรคของการเรียนการสอนร่วมกัน

3. ด้านการปฏิบัติการนิเทศ ควรมีการให้คำปรึกษา แนะนำเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น หลักสูตร แผนการจัดการเรียนรู้ สื่อ การวัดผลประเมินผล มีการประชุมชี้แจง ด้านการดำเนินการนิเทศภายในอย่างสม่ำเสมอ มีการปฏิบัติงานตามกำหนดในปฏิทิน และปฏิบัติงานนิเทศภายในตามลำดับก่อนหลัง มีการแบ่งความรับผิดชอบแก่ผู้เกี่ยวข้องและกำหนดแผนปฏิบัติงานการนิเทศภายในที่แน่นอน มีการเชิญผู้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะเรื่องมาให้คำปรึกษาแนะนำแก่คณะครู

4. ด้านการสร้างขวัญกำลังใจ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูลาศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ช่วยแก้ไขปัญหาดังเรื่องส่วนตัวและเรื่องงาน เพราะผู้บริหารเป็นกลไกสำคัญในการนิเทศภายในและผู้บริหารโรงเรียนมีความสุขภาพอ่อนโยน

5. ด้านการประเมินผลการนิเทศ ได้แก่ ผู้ปฏิบัติการนิเทศ จัดทำรายงานผลการนิเทศ เสนอต่อผู้เกี่ยวข้อง มีการติดตามผลการพัฒนาหลังการนิเทศ และผู้รับการนิเทศนำผลการนิเทศไปปรับปรุงพัฒนางานต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานนิเทศภายใน โรงเรียนเครือข่าย โรงเรียนอื่น ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
2. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานนิเทศภายใน โรงเรียน เปรียบเทียบ เช่น
 - 2.1 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครกับ โรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 2.2 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครกับ โรงเรียนในสังกัดการศึกษาเอกชน

เอกสารอ้างอิง

อุดม โกศลสุวรรณ . (2550). *ศึกษาศาพการนิเทศภายใน โรงเรียนสุเหร่าดอนสะแก สำนักงานเขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
 สุรชัย ประดาศรี. (2551). *ศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อกระบวนการนิเทศภายใน*. ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

- นวพรรณ พันธุ์สวัสดิ์. (2558). การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลนครนนทบุรี. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยปทุมธานี.
- พนิตนาฏ ศรีนวล. (2558). ศึกษาความคิดเห็นของครูและบุคลากรที่มีต่อการดำเนินการนิเทศภายใน โรงเรียนมัธยมวัดหนองจอก. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- รัชฎาภรณ์ อัมพลพ. (2558). ศึกษาสภาพการดำเนินงานการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1. ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- รุ่งอรุณ ติ๊ะต้องใจ. (2558). ศึกษาระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศภายใน โรงเรียน ของโรงเรียนเครือข่ายที่ 33 สังกัดสำนักงานเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุทธิรัตน์ สุทนต์มุสิก. (2558). ศึกษาความต้องการการนิเทศภายใน โรงเรียนของครูในสังกัดเทศบาล นครศรีธรรมราช. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สายรุ้ง โพธิ์พงษ์ และธานี เกสทอง. (2558). ศึกษาสภาพการดำเนินงานทางการนิเทศภายในของโรงเรียน ในกลุ่มโรงเรียนลานสัก 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.